

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра публічного та приватного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРАВИЛ КОНКУРЕНЦІ З ЄС

(назва навчальної дисципліни)

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньої програми «Право»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни вибіркова

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою публічного та приватного права
протокол № 1
від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Ірина КОЗАКОВА
(прізвище, ініціали)

Укладач: *Садюк Андрій Валентинович*, кандидат економічних наук.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни *«Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС»* доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти базовими знаннями з основ права, економіки та бізнесу, управління та менеджменту, основ підприємництва, та інших програмних результатів навчання, а також набуття ними відповідних фахових компетенцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни *«Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС»* є правові, економічні та інституційні засади регулювання конкуренції в Україні та Європейському Союзі, їх порівняльний аналіз, а також вивчення механізмів гармонізації національного конкурентного законодавства з європейськими стандартами. Дисципліна охоплює дослідження основних принципів конкурентного права ЄС, практики Європейської комісії, інструментів антимонопольної політики та їх адаптації до українських умов у процесі євроінтеграції.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС»* є формування знань про основні підходи до регулювання конкуренції в Європейському Союзі, а також розвиток аналітичних навичок щодо порівняння національного та європейського конкурентного законодавства в контексті ведення бізнесу та управління організаціями. Дисципліна спрямована на ознайомлення з ключовими принципами антимонопольної політики ЄС, правилами контролю за злиттям підприємств, запобіганням недобросовісній конкуренції та державної допомоги, а також на вивчення практичних кейсів застосування цих правил.

Основними завданнями навчальної дисципліни *«Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС»* є ознайомлення студентів із системою та структурою конкурентного права Європейського Союзу, формування розуміння принципів і підходів до регулювання конкуренції в ЄС і в Україні, визначення спільних та відмінних рис у правовому забезпеченні конкурентної політики, дослідження механізмів впровадження європейських стандартів у національне законодавство, розвиток аналітичних навичок у сфері порівняльного правознавства та оцінки ефективності антимонопольних політик, формування професійних компетентностей у сфері дотримання конкурентного законодавства при здійсненні фінансово-господарської діяльності.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Основні засади формування конкурентного законодавства у світі.	8	1	1			6	10	1	1			8
Тема 2. Розвиток регулювання конкуренції в різних країнах Європи до початку 20 століття.	8	1	1			6	10	1	1			8
Тема 3. Роль конкурентної політики після Другої Світової Війни та створення спеціальних законів та органів для контролю за конкуренцією.	9	1	2			6	9		1			8
Тема 4. Основи конкурентної політики у Римському договорі та її розвиток протягом років	9	1	2			6	9		1			8
Тема 5. Структура органів Європейського Союзу, які відповідають за регулювання конкуренції.	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 6. Структура органів України, які відповідають за регулювання конкуренції	10	2	2			6	9		1			8
Разом за змістовим модулем 1	54	8	10	0	0	36	57	3	6	0	0	48
Змістовий модуль 2.												
Тема 7. Ключові поняття та методи конкурентного права ЄС.	10	2	2			6	9		1			8
Тема 8. Напрямки застосування конкурентного законодавства до цінової дискримінації та інших нетипових видів картельної діяльності.	10	2	2			6	10	1	1			8

Тема 9. Дистриб'юторські угоди, ліцензії на право інтелектуальної власності, картелі, правові аспекти контролю за злиттями в ЄС	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 10. Види порушень законодавства в сфері захисту конкуренції.	12	2	2			8	10	1	1			8
Тема 11. Аналіз сучасних правил, антимонопольних санкцій та заходів для забезпечення ефективності ринку.	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 12. Відповідальність за порушення законодавству в сфері захисту конкуренції.	12	2	2			8	12	1	1			10
Разом за змістовим модулем 2	66	12	12	0	0	42	63	5	6	0	0	52
<i>Усього годин</i>	120	20	22	0	0	78	120	8	12	0	0	100

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Основні засади формування конкурентного законодавства у світі

Формування конкурентного законодавства є результатом розвитку економічних відносин, необхідності запобігання монополізації ринку та забезпечення справедливих умов для всіх учасників. Перші спроби правового регулювання конкуренції з'явилися у XIX столітті у США та Західній Європі. Основними принципами конкурентного права стали свобода підприємницької діяльності, заборона зловживань ринковою владою та захист прав споживачів. Важливу роль відіграли антимонопольні акти, зокрема Закон Шермана (США, 1890 рік). Ці засади стали фундаментом для подальшого розвитку європейської та міжнародної системи антимонопольного регулювання.

Тема 2. Розвиток регулювання конкуренції в різних країнах Європи до початку 20 століття

У XIX столітті європейські країни почали активно формувати власні підходи до контролю за конкуренцією. У Великій Британії, Франції, Німеччині та Швейцарії поступово з'являлися норми, спрямовані на обмеження картельних угод та підтримку вільного ринку. Проте в більшості держав існувала ліберальна економічна політика, яка довгий час не передбачала суворих антимонопольних заборон. З розвитком промисловості та зростанням корпорацій виникла потреба у правовому контролі за їхньою діяльністю. Ці процеси стали передумовою створення європейської антимонопольної системи XX століття.

Тема 3. Роль конкурентної політики після Другої Світової Війни та створення спеціальних законів та органів для контролю за конкуренцією

Після Другої Світової війни країни Європи усвідомили, що економічна стабільність неможлива без чесної конкуренції. У цей період відбулося відновлення ринкових економік та посилення державного контролю над монополіями. Було створено спеціальні органи з регулювання конкуренції, які забезпечували дотримання антимонопольного законодавства. Ключову роль відіграли США, чий досвід вплинув на формування нових європейських підходів. Поступово конкурентна політика стала важливим елементом інтеграційних процесів у Європі.

Тема 4. Основи конкурентної політики у Римському договорі та її розвиток протягом років

Римський договір 1957 року започаткував Європейське економічне співтовариство і став основою сучасного конкурентного права ЄС. У ньому було закріплено принципи вільного ринку, заборони картелів, зловживань домінуючим становищем і державної допомоги, що спотворює конкуренцію. З роками положення Римського договору розвивалися через прийняття нових регламентів, директив і рішень Європейської комісії. Конкурентна політика ЄС стала ключовим інструментом забезпечення справедливого функціонування внутрішнього ринку. Її розвиток відображає баланс між економічною свободою та регуляторним контролем.

Тема 5. Структура органів Європейського Союзу, які відповідають за регулювання конкуренції

Регулювання конкуренції в ЄС здійснюється через систему інституцій, серед яких провідну роль відіграє Європейська комісія. Вона уповноважена розслідувати порушення, накладати штрафи, погоджувати злиття та контролювати державну допомогу. Також важливе значення мають Суд ЄС і Рада ЄС, які забезпечують правову основу для прийняття рішень. Європейський парламент формує законодавчу базу, сприяючи розвитку конкурентного середовища. Взаємодія цих інституцій гарантує дотримання принципів відкритої економіки та рівних можливостей на ринку.

Тема 6. Структура органів України, які відповідають за регулювання конкуренції

В Україні головним органом, що забезпечує державну політику у сфері захисту економічної конкуренції, є Антимонопольний комітет України (АМКУ). Його функціями є запобігання монополізації, виявлення та припинення зловживань ринковою владою, контроль за концентрацією підприємств. До системи регулювання також входять судові органи, що розглядають справи про порушення конкурентного законодавства. Закон України «Про захист економічної конкуренції» визначає правові засади діяльності цих інституцій. Розвиток антимонопольної політики є важливим чинником інтеграції України до європейського економічного простору.

Змістовий модуль 2.

Тема 7. Ключові поняття та методи конкурентного права ЄС

Конкурентне право ЄС базується на принципах недопущення антиконкурентних угод, зловживань домінуючим становищем і неправомірної державної допомоги. Основними інструментами є статті 101 і 102 Договору про функціонування ЄС, що регулюють поведінку підприємств на ринку. Методи конкурентного права включають економічний аналіз, визначення ринкових часток і меж ринку. Важливим елементом є баланс між контролем та економічною свободою. Конкурентне право спрямоване на підтримку інновацій, захист споживачів і розвиток чесного бізнесу.

Тема 8. Напрямки застосування конкурентного законодавства до цінової дискримінації та інших нетипових видів картельної діяльності

Цінова дискримінація є однією з форм антиконкурентної поведінки, коли однакові товари продаються за різними цінами без об'єктивних підстав. Законодавство ЄС розглядає такі дії як можливе зловживання домінуючим становищем. Також до нетипових порушень відносять узгоджені дії, маніпулювання тендерами та приховані картелі. Для боротьби з такими явищами застосовуються аналітичні, правові та розслідувальні методи. Ефективне виявлення подібних практик забезпечує чесну конкуренцію та стабільність ринку.

Тема 9. Дистриб'юторські угоди, ліцензії на право інтелектуальної власності, картелі, правові аспекти контролю за злиттями в ЄС

У межах конкурентного права ЄС особливе значення мають дистриб'юторські угоди, ліцензійні договори та угоди про співпрацю між компаніями. Вони можуть бути законними за умови, що не обмежують конкуренцію на ринку. Європейська комісія контролює великі злиття, які можуть призвести до концентрації ринкової влади. Для цього діють спеціальні регламенти, що визначають критерії оцінки впливу угод на ринок.

Важливу роль відіграє поєднання патентного, авторського та антимонопольного законодавства.

Тема 10. Види порушень законодавства в сфері захисту конкуренції

До основних порушень конкурентного законодавства належать картелі, зловживання домінуючим становищем, антиконкурентні узгоджені дії, неправомірна державна допомога та недобросовісна конкуренція. Такі дії спотворюють ринкову рівновагу, шкодять споживачам і гальмують інновації. Законодавство передбачає адміністративну, фінансову та кримінальну відповідальність за ці правопорушення. Важливе значення має своєчасне виявлення порушень і застосування санкцій. Запобігання таким діям сприяє створенню прозорого конкурентного середовища.

Тема 11. Аналіз сучасних правил, антимонопольних санкцій та заходів для забезпечення ефективності ринку

Сучасна система конкурентного регулювання базується на поєднанні правових норм і економічних механізмів. Антимонопольні санкції, такі як штрафи, примусові поділи компаній або заборона злиття, спрямовані на відновлення ринкової рівноваги. Європейська комісія та АМКУ застосовують комплексні заходи для запобігання антиконкурентним практикам. Аналіз сучасних правил дозволяє оцінити ефективність регулювання та визначити напрями його вдосконалення. Важливу роль відіграють прозорість, відкритість і незалежність контролюючих органів.

Тема 12. Відповідальність за порушення законодавства в сфері захисту конкуренції

Відповідальність за порушення антимонопольного законодавства передбачає накладення штрафів, визнання угод недійсними, обмеження діяльності компаній і навіть кримінальні санкції. У ЄС діють чіткі правила визначення розміру штрафів відповідно до тяжкості порушення та його тривалості. В Україні аналогічні принципи застосовує Антимонопольний комітет. Також передбачені механізми звільнення від покарання у разі добровільного розкриття картелю (leniency program). Відповідальність стимулює підприємства дотримуватися принципів чесної конкуренції.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основні засади формування конкуренційного законодавства у світі.	1	1
2	Тема 2. Розвиток регулювання конкуренції в різних країнах Європи до початку 20 століття.	1	1
3	Тема 3. Роль конкурентної політики після Другої Світової Війни та створення спеціальних законів та органів для контролю за конкуренцією.	1	
4	Тема 4. Основи конкурентної політики у Римському договорі та її розвиток протягом років	1	
5	Тема 5. Структура органів Європейського Союзу, які відповідають за регулювання конкуренції.	2	1
6	Тема 6. Структура органів України, які відповідають за регулювання конкуренції	2	
7	Тема 7. Ключові поняття та методи конкурентного права ЄС.	2	1
8	Тема 8. Напрямки застосування конкурентного законодавства до цінової дискримінації та інших нетипових видів картельної діяльності.	2	1
9	Тема 9. Дистриб'юторські угоди, ліцензії на право інтелектуальної власності, картелі, правові аспекти контролю за злиттями в ЄС	2	1
10	Тема 10. Види порушень законодавства в сфері захисту конкуренції.	2	1
11	Тема 11. Аналіз сучасних правил, антимонопольних санкцій та заходів для забезпечення ефективності ринку.	2	1
12	Тема 12. Відповідальність за порушення законодавству в сфері захисту конкуренції.	2	
Усього годин		20	8

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основні засади формування конкуренційного законодавства у світі.	1	1
2	Тема 2. Розвиток регулювання конкуренції в різних країнах Європи до початку 20 століття.	1	1
3	Тема 3. Роль конкурентної політики після Другої Світової Війни та створення спеціальних законів та органів для контролю за конкуренцією.	2	1
4	Тема 4. Основи конкурентної політики у Римському договорі та її розвиток протягом років	2	1
5	Тема 5. Структура органів Європейського Союзу, які відповідають за регулювання конкуренції.	2	1
6	Тема 6. Структура органів України, які відповідають за регулювання конкуренції	2	1
7	Тема 7. Ключові поняття та методи конкурентного права ЄС.	2	1

8	Тема 8. Напрямки застосування конкурентного законодавства до цінової дискримінації та інших нетипових видів картельної діяльності.	2	1
9	Тема 9. Дистриб'юторські угоди, ліцензії на право інтелектуальної власності, картелі, правові аспекти контролю за злиттями в ЄС	2	1
10	Тема 10. Види порушень законодавства в сфері захисту конкуренції.	2	1
11	Тема 11. Аналіз сучасних правил, антимонопольних санкцій та заходів для забезпечення ефективності ринку.	2	1
12	Тема 12. Відповідальність за порушення законодавству в сфері захисту конкуренції.	2	1
Усього годин		22	12

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Основні засади формування конкурентного законодавства у світі.	6	8
2	Тема 2. Розвиток регулювання конкуренції в різних країнах Європи до початку 20 століття.	6	8
3	Тема 3. Роль конкурентної політики після Другої Світової Війни та створення спеціальних законів та органів для контролю за конкуренцією.	6	8
4	Тема 4. Основи конкурентної політики у Римському договорі та її розвиток протягом років	6	8
5	Тема 5. Структура органів Європейського Союзу, які відповідають за регулювання конкуренції.	6	8
6	Тема 6. Структура органів України, які відповідають за регулювання конкуренції	6	8
7	Тема 7. Ключові поняття та методи конкурентного права ЄС.	6	8
8	Тема 8. Напрямки застосування конкурентного законодавства до цінової дискримінації та інших нетипових видів картельної діяльності.	6	8
9	Тема 9. Дистриб'юторські угоди, ліцензії на право інтелектуальної власності, картелі, правові аспекти контролю за злиттями в ЄС	6	8
10	Тема 10. Види порушень законодавства в сфері захисту конкуренції.	8	8
11	Тема 11. Аналіз сучасних правил, антимонопольних санкцій та заходів для забезпечення ефективності ринку.	8	10
12	Тема 12. Відповідальність за порушення законодавству в сфері захисту конкуренції.	8	10
Усього годин		78	100

11. Завдання для самостійної роботи

Основою самостійної роботи є поглиблене вивчення теоретичних і практичних засад конкурентного законодавства ЄС та України, а також аналіз їх гармонізації в межах євроінтеграційних процесів. Особлива увага приділяється розумінню ролі конкурентної політики у формуванні справедливого ринкового середовища, підтримці малого та середнього бізнесу, підвищенні ефективності фінансових ринків та захисту прав споживачів.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та спрямовані на поглиблене опрацювання навчального матеріалу. Виконати необхідно один з варіантів:

Варіант 1. Проаналізуйте одну з ключових справ Європейської Комісії або Суду ЄС щодо застосування принципів конкурентного права (наприклад, справи про картель або зловживання домінуючим становищем).

- Визначте основні принципи конкурентного права ЄС, що були застосовані у справі.
- Оцініть роль інституцій ЄС у її розгляді.
- Підготуйте аналітичну довідку (2–3 стор.).

Варіант 2. Підготуйте порівняльну презентацію інституційної системи конкурентного права ЄС (Європейська Комісія, Суд ЄС, національні органи).

- Визначте їх повноваження та взаємодію.
- Захистіть результати роботи під час групової дискусії.

Варіант 3. Проаналізуйте одну практичну справу Суду ЄС щодо антиконкурентних узгоджених дій або зловживання домінуванням.

- Визначте склад порушення та критерії його встановлення.
- Порівняйте підходи з українським законодавством.

Варіант 4. Підготуйте тези для дискусії щодо застосування статей 107–109 ДФЄС про державну допомогу.

- Обговоріть відмінності між підходами ЄС та України.
- Сформулюйте висновки у письмовому вигляді.

Варіант 5. Проаналізуйте рішення Антимонопольного комітету України щодо порушення конкурентного законодавства.

- Визначте правові підстави рішення та аргументацію АМКУ.
- Оцініть відповідність практики АМКУ стандартам ЄС.

Варіант 6. Підготуйте аналітичну таблицю контролю за концентраціями в ЄС та Україні.

- Порівняйте критерії, процедури та повноваження органів.
- Представте результати у вигляді презентації.

Варіант 7. Проаналізуйте справу Європейської Комісії або АМКУ щодо державної допомоги.

- Визначте умови допустимості такої допомоги.
- Порівняйте підходи ЄС та України.

Варіант 8. Проаналізуйте санкції, що застосовуються за порушення конкурентного права в ЄС і в Україні.

- Порівняйте види санкцій, їх розміри та критерії визначення.
- Візьміть участь у дискусії щодо їх стримуючого ефекту.

Варіант 9. Змодельуйте процес визначення санкцій у конкретній справі про картель.

- Підготуйте проект рішення із зазначенням виду та розміру штрафу.
- Обґрунтуйте його з урахуванням практики ЄС та АМКУ.

Варіант 10. Підготуйте порівняльний огляд адаптації конкурентного законодавства України до стандартів ЄС.

- Проаналізуйте ключові проблеми та досягнення.
- Запропонуйте шляхи вдосконалення.

Самостійна робота оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, контролюється при підсумковому контролі.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Поняття та мета конкуренційного законодавства.
2. Основні етапи становлення антимонопольного права у світі.
3. Закон Шермана та його вплив на світове конкурентне право.
4. Особливості розвитку конкурентного права у країнах Європи до XX століття.
5. Основні ознаки картельних угод.
6. Роль антимонопольних органів після Другої Світової війни.
7. Значення конкурентної політики для відновлення європейських економік.
8. Положення Римського договору щодо конкуренції.

9. Еволюція конкурентної політики ЄС.
10. Основні органи ЄС, що регулюють конкуренцію.
11. Повноваження Європейської комісії у сфері антимонопольної політики.
12. Роль Суду ЄС у тлумаченні конкурентного права.
13. Структура Антимонопольного комітету України.
14. Завдання АМКУ у сфері регулювання конкуренції.
15. Закон України «Про захист економічної конкуренції».
16. Основні принципи конкурентного права ЄС.
17. Зміст статей 101 і 102 Договору про функціонування ЄС.
18. Методи визначення домінуючого становища на ринку.
19. Поняття цінової дискримінації та її ознаки.
20. Особливості боротьби з нетиповими формами картелів.
21. Правове регулювання злиттів у ЄС.
22. Види дистриб'юторських угод і їх правова оцінка.
23. Співвідношення патентного й антимонопольного права.
24. Види порушень у сфері захисту конкуренції.
25. Поняття недобросовісної конкуренції.
26. Сучасні антимонопольні санкції в ЄС.
27. Повноваження контролюючих органів щодо розслідувань.
28. Механізми запобігання антиконкурентним практикам.
29. Програма звільнення від відповідальності (leniency program).
30. Значення конкурентної політики для економічного розвитку держави.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: пояснювально-аналітичний метод (виклад теоретичних положень права конкуренції ЄС та українського законодавства з акцентом на порівняльний підхід), проблемно-орієнтоване викладення (постановка правових проблем, що виникають у сфері конкуренції, аналіз прецедентів Суду ЄС та рішень АМКУ), лекція з елементами дискусії (обговорення різних моделей регулювання конкуренції в ЄС та Україні, оцінка їх ефективності), лекції з використанням мультимедійних ресурсів (демонстрація схем, аналітичних таблиць, судових рішень, офіційних документів ЄС), оглядово-правові лекції. Аналіз ключових директив, регламентів і практики Комісії ЄС у сфері конкуренції.

Методи навчання на семінарських заняттях: Case-study (аналіз конкретних справ, розгляд рішень Європейської Комісії, Суду ЄС та Антимонопольного комітету України), порівняльно-правові дискусії (обговорення відмінностей та спільних рис у підходах ЄС та України до визначення домінування, зловживань, антиконкурентних практик), моделювання процедур (відтворення процесу розгляду конкуренційної справи, аналіз доказів, підготовка проєктів рішень), групова робота (підготовка порівняльних аналітичних таблиць, презентацій щодо конкретних аспектів конкурентного права), робота з нормативними документами (аналіз текстів регламентів, керівних принципів, рішень Європейської Комісії та АМКУ), презентація та захист індивідуальних завдань (порівняльні огляди, короткі дослідження, аналітичні довідки про практику конкуренційних органів).

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС» використовуються такі методи оцінювання:

Для поточного контролю: усне та письмове опитування, фронтальне опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проєктів, творчих завдань, тощо;

Для підсумкового контролю: та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційований залік.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС» є підсумковий контроль – диференційований залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з початкової дисципліни «Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60 балів												Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								Самостійна робота
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	10	40	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5			

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

- Швидка Т. І. Економічна конкуренція: сучасний стан законодавчого забезпечення та перспективи його модернізації : монографія. Харків : Право, 2020. 376 с.
- Гладштейн А. Л. Зміст поняття «Антиконкурентні практики» у регіональних торговельних угодах. Часопис Київського університету права. 2020. № 4. С. 223-227.
- Гладштейн А. Л. Конкурентне законодавство України у контексті наближення до права конкуренції ЄС. Університетські наукові записки. 2020. № 5 (77). С. 38-52.
- Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 №2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2210-14>
- Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 № 236/96- ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>
- Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
- Guidance on the Commission's enforcement priorities in applying Article 82 of the EC Treaty to abusive exclusionary conduct by dominant undertakings (Text with EEA relevance) (2009/C 45/02).

8. Guidelines on the application of Article 81(3) of the Treaty (Text with EEA relevance) (2004/C 101/08). [https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52004XC0427\(07\)&from=CS](https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52004XC0427(07)&from=CS)
9. Council Regulation (EC) No 1/2003 of 16 December 2002 on the implementation of the rules on competition laid down in Articles 81 and 82 of the Treaty (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2003/1/oj>.

Допоміжна

1. Аягут, Н. Г. (2019). Регулювання ринку портових послуг в законодавстві України та праві ЄС: порівняльний аналіз. *Часопис Київського університету права*, (3), 265-269.
2. Сус М. С. Конституційне регулювання державного захисту конкуренції в Україні та державах-членах Європейського Союзу: порівняльний аналіз/ М. С. Сус//Аналітичне-порівняльне правознавство/ редкол.: Ю. М. Бисага (голов. ред.), В. В. Заборовський, Д. М. Белов, С. Б. Булеца та ін.; ДВНЗ «УжНУ» – Ужгород, 2023. – №3. – С. 93-99 – Бібліогр.: с. 99 (23 назв). URL <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/284558/278708>
3. Григорова-Беренда, Л. І., & Каверіна, К. О. (2022). Торговельна політика та зовнішня торгівля Європейського Союзу. *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна*, 6-15.
4. Воіаг, А. (2021). Вплив Європейського Союзу на формування системи конкурентного регулювання в Україні. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*, (1 (9)), 345-358.
5. Горбаль, Н. І., Микитин, О. З., & Суха, А. Я. (2019). Державне регулювання конкуренції в Україні та ЄС. *Бізнес Інформ*, (4 (495)), 66-71.
6. Tkachuk, H. V. (2019). Зближення законодавства України про торговельні марки з правом ЄС. *Правове забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, безпековий, інтелектуальний простір*, 201-207.
7. Крусян, А. Р. (2023). Конституційне регулювання права на підприємницьку діяльність: порівняльний аналіз законодавства Естонії, Латвії, Литви та України. *Часопис Київського університету права*, (2), 53-57.
8. Буканов, Г. М. (2020). Порівняльний аналіз світового досвіду державного управління у сфері формування і реалізації екологічної політики. *Вчені записки ТНУ імені ВІ Вернадського. Серія: Державне управління*, (1), 12-18.
9. Склярів, Р. А., Шанайда, В. В., Редько, Р. Г., & Четвержук, Т. І. (2023). Порівняльно-правовий аналіз законодавства у сфері захисту програмних продуктів у Франції, Німеччині, та Україні. *Наукові записки. Серія: Право*, (14), 27-39.